

(Pseudo) Proces-verbal

întocmit de ION LUCIAN

Prolog

— Alo ! Aici revista „Teatrul“ ... Vreți să ne furnizați câteva date noi, care ar putea contribui la conturarea portretului dumneavoastră ?

Ceea ce a urmat

De câte ori o revistă dorește să scrie ceva despre activitatea mea artistică — noroc că acest lucru se petrece foarte rar —, se declanșează o adevărată furtună, fiecare dintre „Lucienii“ din mine revendicându-și, cu vehemență, prioritatea. Și, cum fiecare are argumentele sale, nu pot niciodată să le ierarhizez veleitățile ; îngăduiți-mi, de data aceasta, să vă prezint stenograma unei ședințe sui-generis, la care au participat toți : actorul, condeierul (nu vrea să se prezinte „scriitor“), regizorul, activistul cultural. Lipsește, motivat, scenograful (pentru că așa ceva nu există) și, nemotivat, actorul de film (pentru că așa ceva nu mai există de aproape 20 de ani, dar din alte motive !). A mai luat parte, ca invitat, acceptat prin vot deschis, profesorul A.B.C., ca delegat al publicului foarte tânăr.

Proces-verbal

ACTORUL : O să-mi dați cuvîntul în primul rînd mie, din două motive. În primul rînd, pentru că datorită mie existați voi, toți ceilalți ; și, dacă azi vă mîndriți cu titlul de artist emerit, mie mi-o datorați, și celor 38 de ani ai mei. (Notă :... de carieră !). Apoi, pentru că vreau să vă fac o critică, aspră, la care aștept răspuns. Datorită vouă și activităților voastre, m-ați ținut departe de scenă, în ultima vreme, și întîlnirile mele dragi cu publicul de teatru n-au mai fost atît de dese și de semnificative.

REGIZORUL : Mă simt direct vizat. Datorită faptului că lunile ianuarie și februarie le-am petrecut la Caen, în Normandia, și-am incurcat, e drept, stagiunea teatrală. Dar ce-am montat

în Franța, cu actorii Teatrului „Gros Caillou“ ? O piesă românească, *Snoave cu măști*, care, cu mijloace teatrale, valorifică marile bogății ale artei populare românești !

AUTORUL : Pentru asta îi sînt recunoscător : nu numai pentru impresiile lăsate de spectacol, recunoscute prin mărturii scrise, dar mai ales pentru satisfacția de a oferi publicului și actorilor francezi o întîlnire cu un act de cultură specific românesc.

REGIZORUL : Satisfacție pe care ți-am mai oferit-o, de mai multe ori, și la Bruxelles, la Montreal și la Roma. Ca să nu mai vorbesc de serviciul pe care i l-am făcut traducătorului Lucian, montînd *Zăpăcitul* la Teatrul de Comedie ! Așa că absențele tale scenice ar putea avea și alte motive. Nu-ți reproșezi nimic ?

ACTORUL : Nu, dacă țin seama de pasiunea cu care doresc să joc. Da, dacă îmi recunosc ambițiile. Ce să fac ? Consider teatrul un act major de cultură, un fenomen social de maximă importanță, și nu pot fi convins să apar pe scenă decît atunci cînd am ceva de comunicat marelui meu partener, publicul. Vreau să creez aripi pentru zbor, nu proteze pentru infirmități. Nu vreau să fiu „personaj-difuzor“, prin care să se debiteze sentințe și idei prefabricate, nici „personaj-fantoșă“, care nu se poate identifica cu adevărul vieții. Vreau, ca actor de comedie, prin formație, să provoc risul tonic, nu zîmbetul scremul sau hohotul trivial. Vreau să am cu publicul un dialog viu, pe tema marilor adevăruri ale vieții contemporane, nu să birfesc cu el, să-i ofer cancanuri surprinse prin gaura cheii și decretate apoi, falacios și emfatic, „probleme“. Consider teatrul un colocviu deschis, în care fiecare întrebare poate să-și afle răspuns, un fel de sanatoriu al conștiințelor în derivă. Fiecare apariție a unui actor în fața publicului trebuie să fie un eveniment, nu un prilej de exhibiționism, *à tout prix*.

REGIZORUL : Cu asemenea ambiții, nu e de mirare că n-ai jucat în ultimele stagioni decît în două piese, *Excursia* de Th. Mănescu și *Trei surori* de Cehov.

ACTORUL : Da. Dar cu satisfacție. Dacă, în prima, am creat un personaj inedit, cu dramatice probleme de viață, în cea de-a doua am încercat să evit tipare statornicite și să investighez fațete noi ale unui caracter cunoscut. Deoarece consider, de asemeni, că fiecare nou rol trebuie să fie pentru actor un prilej de înnoire și de contribuție creatoare, nu o reapariție tru-fașă a propriei individualități. Sper ca viitoarea stagiune, bogată în perspective, să-mi permită să respect acest principiu.

AUTORUL : Numai dacă nu vei abandona din nou publicul adult, pentru a te dedica în continuare micilor spectatori !

ACTIVISTUL CULTURAL : Nu e vorba de un abandon, ci de o pasiune puternică. Îmi pare bine că m-ați provocat, pentru a vă împărtăși crezul meu artistic legat de teatrul pentru cele mai tinere generații. Nu pot accepta niciodată mentalitatea că acest gen de teatru se află la periferia artei, minor prin tematică, infantil prin realizare. Și, ceea ce mi se pare important este că, pe toate meridianele lumii, creatori reputați au înțeles că formarea estetică a viitoarelor generații de spectatori trebuie începută de la cea mai fragedă vîrstă și că ea reprezintă o problemă de extremă răspundere. De aceea, în ultimii cincisprezece ani, mișcarea artistică pentru copii și tineret s-a dezvoltat în întreaga lume, de o manieră impresionantă, 31 de state aderind — deocamdată — la Asociația internațională a teatrelor pentru copii și tineret, ASSITEJ.

ACTORUL : Asociație în care ocupați funcția de membru în Biroul Executiv.

ACTIVISTUL CULTURAL : Cu satisfacții foarte mari. Ar fi de ajuns să vă spun că primul colectiv de teatru românesc care a pășit pe continentul american a fost Teatrul pentru copii „Ion Creangă”, cu o piesă pentru tinerelor generații. De asemeni, primul teatru de la noi care a efectuat un turneu în arhipelagul nipon a fost Teatrul Municipal din Ploiești, cu aceeași piesă, *Snoave cu măști*. 80.000 de copii, din 42 de orașe din Japonia, au participat la spectacole, cu același entuziasm de care au dat dovadă și spectatorii din Canada, S.U.A., Cuba, Italia, Franța. Ce fericire poate fi comparată cu aceea de a-i face cunoscută și prețuită, în întreaga lume, arta poporului tău ?

PROFESORUL A.B.C. : A juca pentru copii, înseamnă a-ți oferi satisfacții tulburătoare, incredibile. Nu există public mai sincer, mai dispus la comunicare, mai afectuos, dar, în ace-

lași timp — din intuiție —, mai neiertător.

ACTORUL : Actorul care se dăruie, cu talent și cu devotament, publicului de copii poate fi convins că afecțiunea acestuia nu are nimic fățarnic, contrăfăcut ; memoria afectivă a acestui public, care nu-și uită eroii, poate contracara caracterul efemer al profesiunii. Iar bucuria de a te simți modelatorul acestor conștiințe nu poate fi egalată de nimic. Iată de ce, a profesat, cu strălucire și cu responsabilitate, pentru copii, nu este un sacrificiu, ci o nobilă misiune. Pot întreba scepticii : ce dimensiuni artistice poate căpăta o asemenea activitate ? Sint convins că imense. Ar fi suficient să vă semnalez că fiecare congres ASSITEJ a fost dublat de cercuri de studii, în care am dezbătut „Formarea profesională a actorului”, „Dramaturgia tinerelor generații”, „Regizorul și actorul”, „Actualitatea în teatrul pentru copii” etc. La ultimul congres, de la Madrid, în luna iunie, ca reprezentant al continentului european, am susținut o comunicare : „În căutare de noi forme estetice în teatrul pentru copii și tineret” — fapt care confirmă că această mișcare artistică a ajuns la momentul saltului spre o treaptă superioară.

(Pentru că și așa ședința a durat destul, să conchidem cu planuri de perspectivă...)

ACTORUL : Un spectacol-recital la Teatrul de Comedie, în care, de unul singur, voi dialoga cu publicul, pe teme de actualitate. Un rol principal într-o comedie de Anouilh, la același teatru.

AUTORUL : Împreună cu Virgil Puicea, textul spectacolului de la Teatrul de Comedie, intitulat *Opus unu... singur !* O nouă piesă pentru copii și — dacă se va găsi o editură amatoare — un volum de fabule și versuri umoristice.

REGIZORUL : O nouă versiune a comediei *Cocoșelul neascultător*, la Teatrul Giulești, spectacolul de la Comedie, și, poate, o nouă piesă pentru copii, la Teatrul Municipal din Ploiești.

ACTIVISTUL CULTURAL : Continuarea activității în ASSITEJ, o mai activă prezență în A.T.M. și îndrumarea artistică a amatorilor de la Uzinele „Timpuri Noi”...

Epilog

Desigur, acest potret ar fi putut fi făcut de către redacția revistei ; atunci, ar fi avut, desigur, un ton mai elogios, pe care eu nu mi l-am permis !